KOBİ BİLGİ NOTU[1]

1. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTE İŞLETME (KOBİ) OLMA ŞARTLARI

Aşağıda belirtilen şartları sağlayan işletmeler Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme **(KOBİ)** olarak kabul edilir:

1) Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı **iki yüz elli (250)** kişiden az olması,

2) Yıllık **net satış hasılatı** ya da **mali bilanço toplamından** her hangi birisinin b**ir milyar** (1.000.000.000) Türk Lirasını aşmaması.

Örnek 1: Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden az olduğu, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamı bir milyar (1.000.000.000) Türk lirasını aşmadığı için bu işletme KOBİ vasfına sahiptir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2025 SONU	190	795 Milyon	833 Milyon

Örnek 2: Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden az olduğu, yıllık net satış hasılatı veya mali bilanço toplamından her ikisi de bir milyar (1.000.000.000) Türk lirasını aşmadığı (herhangi biri 1 milyar Türk lirasının altında olduğu) için bu işletme KOBİ vasfına sahiptir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2025 SONU	212	778 Milyon	1.462 Milyon

Örnek 3: Yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden az olmasına karşın, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi de bir milyar (1.000.000.000) Türk lirasını aşmaktadır. Bu durumda işletmenin 2024 verilerine bakılması gerektiği için "SINIF DEĞİŞTİRME VE KOBİ NİTELİĞİNİN KAYBI" bölümünde yapılan açıklamalara göre işletmenin KOBİ vasfına sahip olup olmadığına bakılacaktır.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2025 SONU	209	1.612 Milyon	1.529 Milyon

Örnek 4: Yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi de bir milyar (1.000.000.000) Türk lirasını aşmamasına rağmen yıllık istihdam edilen çalışan sayısı iki yüz elli (250) kişiden fazladır. Bu durumda işletmenin 2024 verilerine bakılması

[1] İşbu bilgi notu 2026 yılı Ekim ayında yürürlükte bulunan KOBİ Yönetmeliği dikkate alınarak hazırlanmıştır.

gerektiği için “SINIF DEĞİŞTİRME VE KOBİ NİTELİĞİNİN KAYBI” bölümünde yapılan açıklamalara göre işletmenin KOBİ vasfına sahip olup olmadığına bakılacaktır.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2025 SONU	280	995 Milyon	844 Milyon

2) SINIF DEĞİŞTİRME VE KOBİ NİTELİĞİNİN KAYBI

Hesaplarının kapanış tarihinde düzenlenen mali tablolarda (**bilanço ve gelir tablosu**), işletme sınıfları ve **“KOBİ”** vasfı belirlenirken dikkate alınan kriterlerden herhangi birini (yıllık çalışan sayısı veya net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının herhangi biri), birbirini takip eden iki hesap döneminde de kaybeden veya aşan işletmeler sınıf değiştirir veya “KOBİ” vasfını kaybeder.

Örnek 1: 2025 yılında çalışan sayısı 245 olmasına rağmen 2024 yılında yıllık çalışan sayısı 230 kişidir. Her iki yıl da yıllık çalışan sayısı 250 kişinin altındadır. 2024 yılında net satış hasılatı 1.555 milyon, 2025 yılında 925 milyon liradır. 2024 yılı sonunda mali bilanço toplamı 1.557 milyon ve 2025 yılında da 1.565 milyon lira olmuştur. Son iki yıla bakıldığında 2025 yılı sonunda yıllık net satış hasılatı 1 milyar liranın altındadır. Bu durumda yıllık çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının herhangi birini, **üst üste iki yıl kaybetmediğinden** bu işletme 2026 yılında değerlendirilirken **KOBİ** olarak kabul edilir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2024 SONU	230	1.555 Milyon	1.557 Milyon
2025 SONU	245	925 Milyon	1.565 Milyon

Örnek 2: 2024 yılında çalışan sayısı 224 olmasına rağmen 2025 yılında yıllık çalışan sayısı 200 kişidir. 2024 ve 2025 yıllarında yıllık çalışan sayısı 250 kişinin altındadır. 2024 yılı sonunda net satış hasılatı 560 milyon ve 2025 yılında da 1.575 milyon lira olmuştur. 2024 yılı sonunda mali bilanço toplamı 1.555 milyon ve 2025 yılında da 945 milyon liradır. Son iki yıla bakıldığında 2025 yılı sonunda mali bilanço toplamı 1 milyar liranın altındadır. Bu durumda yıllık çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının herhangi birini, **üst üste iki yıl** kaybetmediğinden bu işletme 2026 yılı değerlendirmelerinde **KOBİ** olarak kabul edilir.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2024 SONU	224	1.560 Milyon	1.555 Milyon
2025 SONU	200	1.575 Milyon	945 Milyon

Örnek 3: 2024 yılı sonunda net satış hasılatı 1.570 milyon ve 2025 yılında da 1.565 milyon lira olmuştur. 2024 yılı sonunda mali bilanço toplamı 1.563 milyon ve 2025 yılında da 1.575 milyon liradır. Son iki yıla bakıldığında hem net satış hasılatı, hem de mali bilanço toplamı 1 milyar liranın üzerindedir. Bu durumda yıllık net satış hasılatı ve mali bilanço toplamı, **üst üste iki yıl 1 milyar lirayı** aştığı için bu işletme 2026 yılında **KOBİ niteliğini kaybeder.**

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2024 SONU	124	1.570 Milyon	1.563 Milyon
2025 SONU	200	1.565 Milyon	1.575 Milyon

Örnek 4: 2024 yılında çalışan sayısı 252 ve 2025 yılında da yıllık çalışan sayısı 265 kişidir. Son iki yıla bakıldığında yıllık çalışan sayısı 250 kişinin üzerindedir. Bu durumda yıllık çalışan sayısı **üst üste iki yıl 250 kişiyi** aştığı için, mali veriler uygun olsa dahi çalışan sayısı bakımından bu işletme 2026 yılında **KOBİ niteliğini kaybeder.**

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2024 SONU	252	1.555 Milyon	1.565 Milyon
2025 SONU	265	935 Milyon	1.575 Milyon

3) YENİ KURULAN İŞLETMELERDE KOBİ KRİTERİ

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) bağımsız işletmeler ön kayıt aşamasında sadece istenen verileri sisteme gireceklerdir. İşletme, ilk kurumlar vergisi beyannamesini verdiği zaman ilgili yıl verilerini PRODİS'e girecektir.

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) ORTAK veya BAĞLI İşletmeler (Ortak ve Bağlı İşletmelerin tanımı bu bilgi notunun 7. maddesinde yer almaktadır), ortak/bağlı işletme verilerini dikkate alarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği hükümlerine göre işletme türünü PRODİS'te beyan edeceklerdir. İşletme, ilk kurumlar vergisi beyannamesini verdiği zaman ilgili yıl verilerini PRODİS'e girecektir.

Örnek 1: 5 Ocak 2026 tarihinde kurulan ve KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre BAĞIMSIZ işletme olan kuruluş 1 Haziran 2026 tarihinde ön kayıt yaptırmak istediğinde PRODİS'te "Kuruluş Ölçeği"ni KOBİ, "İşletme Türü"nü de Bağımsız İşletme olarak beyan edecek ve sadece PRODİS'e veri olarak 5 Ocak 2026-30 Mayıs 2026 tarihleri

arası ortalama çalışan sayısını girecektir. Bu işletmeler ön kayıt aşamasında mali veri girmeyeceklerdir.

Örnek 2: 10 Şubat 2026 tarihinde kurulan ve KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre BAĞLI işletme olan kuruluş 1 Kasım 2026 tarihinde ön kayıt yaptırmak istediğinde PRODİS'te "Kuruluş Ölçeği"ni KOBİ, (Bağlı işletme verileri eklendiğinde KOBİ ise) "İşletme Türü"nü de Bağlı İşletme olarak beyan edecek, (Bağlı işletme verileri eklendiğinde BÜYÜK ise "Kuruluş Ölçeği"ni BÜYÜK olarak beyan edecektir) ve sadece PRODİS'e veri olarak 10 Şubat 2026-31 Ekim 2026 tarihleri arası ortalama çalışan sayısını girecektir. Bu işletmeler ön kayıt aşamasında kendi mali verilerini girmeyeceklerdir.

4) BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİN ORTAK/BAĞLILIK İLİŞKİSİ OLAN YENİ KURULAN İŞLETMELER

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) bağlı işletmeler BÜYÜK işletme olarak kabul edilecektir.

Yeni kurulan ve hesapları henüz onaylanmamış (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) işletmeler, ortak işletmelerin kesinleşmiş verileri dikkate alınarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği hükümlerine KOBİ ya da BÜYÜK olarak kabul edilecektir.

Örnek 1: 17 Mayıs 2026 tarihinde kurulan işletmede BÜYÜK ölçekli A şirketinin ortaklık oranı %65'tir. Bu durumda işletme "Kuruluş Ölçeği"ni BÜYÜK olarak beyan edecektir.

Örnek 2: 14 Mart 2026 tarihinde kurulan işletmede BÜYÜK ölçekli B şirketinin ortaklık oranı %36'dır. B işletmesinin verileri orantısal olarak %36'sı eklendiğinde işletme KOBİ kriterlerini sağlıyorsa KOBİ, KOBİ kriterlerini aşıyorsa BÜYÜK olarak kabul edilir.

5) BÜYÜK ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİN ORTAK OLDUĞU İŞLETMELER

Büyük ölçekli işletmelerin bağlı işletme ilişkisi olacak şekilde KOBİ vasfındaki işletmenin ortağı olması halinde işletme ortaklık tarihinden itibaren BÜYÜK işletme olarak kabul edilecektir.

Büyük ölçekli işletmelerin ortak işletme ilişkisi olacak şekilde KOBİ vasfındaki işletmenin ortağı olması ve ortaklık oranına göre verilerin KOBİ olma kriterlerini aşması halinde işletme ortaklık tarihinden itibaren BÜYÜK işletme olarak kabul edilecektir.

Örnek 1: KOBİ ölçeğindeki A işletmesinin %56'sını 25 Haziran 2026 tarihinde BÜYÜK ölçekli B işletmesi almıştır. A işletmesi 25 Haziran 2026 tarihinden itibaren BÜYÜK ölçekli işletme olacaktır.
Örnek 2: KOBİ ölçeğindeki C işletmesinin %38'ini 11 Kasım 2026 tarihinde BÜYÜK ölçekli D işletmesi almıştır. Büyük ölçekli D işletmesinin verileri dikkate alındığında C işletmesi KOBİ kriterlerini aşmaktadır. Bu durumda 11 Kasım 2026 tarihinden itibaren C işletmesi BÜYÜK ölçekli işletme olacaktır. Büyük ölçekli D işletmesinin verileri dikkate alındığında C işletmesi KOBİ kriterlerini aşmıyorsa C işletmesi KOBİ olarak dikkate alınacaktır.

6) İŞLETME ORTAKLIK YAPISINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Bu bilgi notunun 4. ve 5. bölümündeki açıklamalara ilave olarak kuruluşun ortaklık yapısında meydana gelen değişiklikler nedeniyle değişiklik tarihindeki diğer işletmelerle olan ilişkisine göre KOBİ veya BÜYÜK olarak değerlendirilecektir. Kuruluş vasfında değişiklik olması durumunda PRODİS'te güncelleme yapılacaktır.

Örnek 1: 28 Mart 2026 tarihinde KOBİ ölçeğindeki A işletmesinin %30'unu B işletmesi ve %40'ını da C işletmesi almıştır. Bu tarih itibariyle B ve C işletmelerinin kesinleşmiş verilerinin eklenmesi sonrası A işletmesi KOBİ vasfını kaybetmesi halinde, A işletmesi 28 Mart 2026 tarihinden itibaren BÜYÜK ölçekli işletme olacaktır.

Örnek 2: BÜYÜK ölçeğindeki C işletmesinin %57 oranında ortağı olan BÜYÜK ölçekli D işletmesinin ortaklık oranı 27 Şubat 2026 tarihinde %20'ye inmiştir. Bu tarih itibariyle C işletmesinin kesinleşmiş verilerine göre KOBİ vasfına sahip olması halinde, 27 Şubat 2026 tarihinden itibaren C işletmesi KOBİ olacaktır.

ÖNEMLİ NOT: KOBİ Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde, işletme beyanının kurum veya kuruluşa sunulma tarihindeki diğer işletmeler ile olan sermaye ilişkilerine göre belirleneceği belirtilmektedir. Bu nedenle, ortaklık yapısında meydana gelen değişiklik sonrası kuruluş vasfının değişmesi halinde, proje başvurusu yapmadan önce PRODİS'te yer alan mali verilerin KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerekmektedir. KOBİ vasfının kaybedilmiş olması durumunda kuruluşun kendisini PRODİS'te "KOBİ Değil" olarak seçmesi gerekmektedir. KOBİ vasfını kazanmış olması durumunda ise kuruluş, mutlaka ortaklık yapısını, son yıl mali verisini ve çalışan sayısını güncelleyecektir.

7) YABANCI İŞLETMELERİN ORTAK OLDUĞU İŞLETMELER

Türkiye'de yerleşik işletmelere ORTAK veya BAĞLI İşletme olacak şekilde yabancı işletmelerin (Türkiye'de yerleşik olmayan işletmelerin) ortak olması durumunda, KOBİ vasfı belirlenirken yabancı işletmelerin ortak/bağlı işletme verileri dikkate alınarak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği hükümlerine göre büyüklüğü ve işletme türü belirlenecektir.

Örnek 1: A işletmesinin %40'ına ABD'de yerleşik B işletmesi ortaktır. Bu durumda A işletmesinin verilerine ABD'de yerleşik B işletmesinin verileri eklenerek büyüklüğü ve işletme türü belirlenecektir.

KOBİ Yönetmeliğinin 7 nci maddenin birinci fıkrasında işletme türünün işletme beyanının ilgili kurum veya kuruluşa sunulma tarihindeki diğer işletmeler ile olan sermaye ilişkilerine göre belirleneceği belirtilmektedir. Kuruluşların ön kayıt aşamasında veya proje gönderimi aşamasında işletme beyanlarını KOBİ Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapması gerekmektedir. Ön kayıt onayı almış kuruluşlar daha sonra proje gönderirken mutlaka işletme vasıflarını (KOBİ/BÜYÜK) kontrol etmesi, işletme vasıflarında değişiklik olması durumunda söz konusu değişikliği PRODİS üzerinde yapması veya TÜBİTAK'a bildirmesi gerekmektedir.

8) KOBİ NİTELİĞİ VE SINIFINI BELİRLEMEDE KULLANILACAK VERİLERİN TARİHİ

A) MALİ VERİLER

KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre işletmelerin KOBİ niteliği ve sınıfını belirlemede 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda belirtilen beyanname verme süresinin içinde bulunduğu ay sonu esas alınacaktır.

Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında veya diğer aşamalarda mali veriler kurumlar vergisi beyanname verme süresinin içinde bulunduğu ay sonu (bu bilgi notunun 4., 5. ve 6. bölümlerindeki durumlar hariç) dikkate alınarak PRODİS'e girilecektir.

Örnek 1: İşletme 2026 yılı Eylül ayında başvuru yapacağı zaman 2025 yılı için verilen kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablolarını dikkate alacaktır.

Örnek 2: İşletme 2026 yılı Şubat ayında başvuru yapacağı zaman 2025 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini henüz vermediği için 2024 yılı kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablolarını dikkate alacaktır. İşletme 2025 yılı kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2026 tarihinde vermiş olması durumunda, 2025 yılı kurumlar vergisi beyanname verme süresinin içinde bulunduğu ay sonu 30 Nisan 2026 olduğu için 1 Mayıs 2026 tarihinden sonraki başvurularda 2025 yılı kurumlar vergisi beyannamesi ekindeki bilanço ve gelir tablolarını dikkate alacaktır.

B) ÇALIŞAN SAYISI

Yıllık istihdam edilen çalışan sayısında, hesap döneminde o işletmedeki yıllık iş birimlerinin toplam sayısına göre belirlenir. İlgili işletmede sadece hizmet akdi ile çalışanlar çalışan olarak dikkate alınır. Çıraklar ve staj yapan öğrenciler çalışan sayısına dahil edilmez. İşletmelerin çalışan sayılarının belirlenmesinde yıllık olarak hesaplanan en son veriler esas alınır.

Örnek 1: İşletme 10 Ağustos 2026 tarihinde programa başvuru yapacağı zaman yıllık istihdam edilen ortalama çalışan sayısı olarak 2025 yılı (1 Ocak 2025-31 Aralık 2025) esas alınacaktır.

Örnek 2: İşletme 1 Mart 2026 tarihinde programa başvuru yapacağı zaman yıllık istihdam edilen ortalama çalışan sayısı olarak, 2025 yılı kurumlar vergisi beyannamesi verilip hesaplar kesinleşmediği için, 2024 yılı (1 Ocak 2024-31 Aralık 2024) esas alınacaktır. İşletme 2025 yılı kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2025 tarihinde vermiş olması durumunda, 2025 yılı kurumlar vergisi beyanname verme süresinin içinde bulunduğu ay sonu 30 Nisan 2026 olduğu için 1 Mayıs 2026 tarihinden sonraki başvurularda 2025 yılı (1 Ocak 2025-31 Aralık 2025) çalışan sayısını dikkate alacaktır.

Yeni kurulan ve hesapları henüz kesinleşmemiş (kurumlar vergisi beyannamesi verilmemiş) işletmeler kuruluş tarihi ile başvuru tarihi arasındaki Aylık Prim ve Hizmet Belgesindeki ortalama çalışan sayısını dikkate alarak PRODİS sitemine yazacaktır.

Örnek 1: 5 Mayıs 2026 tarihinde kurulan ve 15 Aralık 2026 tarihinde ön kayıt yapmak isteyen kuruluş Mayıs 2026-Ekim 2026 arası (kasım ve aralık aylarına ait Aylık Prim ve Hizmet Belgesi verilmediği için kasım ve aralık dikkate alınmayacaktır) ortalama çalışan sayısı dikkate alınacaktır.

Örnek 2: 5 Mayıs 2026 tarihinde kurulan ve 10 Haziran 2026 tarihinde ön kayıt yaptırmak isteyen kuruluş 5 Mayıs 2026-10 Haziran 2026 arası (Kuruluş henüz Aylık Prim ve Hizmet Belgesi vermediği için) ortalama çalışan sayısı dikkate alınacaktır.

9) İŞLETME TÜRLERİ

İşletmeler, güncel KOBİ Yönetmeliğinin eki EK-1'de yer alan "İŞLETME BEYANI"nın ilgili kurum veya kuruluşa sunulma tarihindeki diğer işletmeler ile olan sermaye ilişkilerine göre;
a) Bağımsız işletme,
b) Ortak işletme,
c) Bağlı işletme, olmak üzere üçe ayrılır.

İki veya daha çok işletmenin karşılıklı sermaye sahibi olması durumunda, her birinin türü belirlenirken büyük olan sermaye oranı dikkate alınır.

1) Bağımsız İşletme

(1) Bir işletme;

a) Tek başına başka bir işletmenin sermayesinin %25 veya daha fazlasına sahip değilse,

b) Herhangi bir veya birkaç bağlı işletme müştereken bu işletmenin %25 veya daha fazla sermayesine sahip değilse, bağımsız işletme kabul edilir.

(2) Bir işletmede birinci fıkrada belirtilen %25 oranı; üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu yararına çalışan dernek ve vakıflar, nitelikli yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılar, kitle fonlaması platformları, yıllık bütçesi yirmi beş milyon Türk lirasından az olan veya nüfusu beş binden az olan yerlerdeki belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da girişim sermayesi yatırım fonları tarafından aşılsa bile bu işletme bağımsız işletme sayılır.

(3) Bağımsız işletmelerin sınıfı ve KOBİ niteliği belirlenirken, sadece o işletmenin verileri dikkate alınır.

Örnek; A işletmesinin B işletmesinde %24.99 hissesi varsa ya da A işletmesinde B işletmesinin %24.99 hissesi varsa A işletmesi bağımsız işletmedir.

2) Ortak İşletme

(1) Bir işletmenin;

a) Tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken başka bir işletmenin sermayesinin % 25 VEYA FAZLASINA VE %50'Sİ VEYA DAHA AZINA sahip olması,

b) Kendisinin sermayesinin %25 veya fazlasına ve %50'si veya daha azına başka bir işletmenin tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken sahip olması, durumunda bu işletmeler ortak işletme sayılır.

(2) Ortak işletmelerin sınıfı ve KOBİ niteliği belirlenirken işletmenin verilerine, ortak işletmenin verilerinin ortaklık oranında eklenmesi ile elde edilecek veriler dikkate alınır.

Örnek: A işletmesinin B işletmesinde %33.5 hissesi varsa ya da A işletmesinde B işletmesinin %42.5 hissesi varsa A ve B işletmeleri ortak işletmelerdir. Sermaye ve oy hakları payından yüksek olan esas alınır.

3) Bağlı İşletme
(1) Bir işletmenin;
a) Tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken başka bir işletmenin sermayesinin çoğunluğuna sahip olması,
b) Kendisinin sermayesinin çoğunluğuna, başka bir işletmenin tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte müştereken sahip olması, durumunda bu işletmeler bağlı işletme sayılır. (2) Bağlı işletmelerin sınıfı ve KOBİ niteliği belirlenirken işletmenin verilerine, bağlı işletmenin verilerinin tamamının eklenmesi ile elde edilecek veriler dikkate alınır. (3) Bir işletmenin bağlı işletmelerine bağlı olan işletmelerin verilerinin tamamı işletmenin verilerine eklenir. İşletmenin bağlı işletmelerinin ortak işletmelerine ait veriler ile başvuran işletmenin ortak işletmelerinin bağlı veya ortak işletmelerine ait veriler eklenmez.

Örnek: A işletmesinin B işletmesinde %52 hissesi varsa ya da A işletmesinde B işletmesinin %53 hissesi varsa A ve B işletmeleri bağlı işletmelerdir.

10) İŞLETME TÜRLERİNİN VE BÜYÜKLÜĞÜNÜN SİSTEME GİRİLMESİ

İşletmeler KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre işletme türlerini belirleyerek PRODİS'e gireceklerdir.

Bağımsız işlemeler PRODİS sistemine sadece kendi mali verilerini girecektir. Ortak ve bağlı işletmeler KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre ortak/bağlı işletme verilerini dikkate alarak işletme türünü belirleyecek ve ortak/bağlı işletme verilerini kendi verilerine ekleyerek PRODİS'e girecektir.

Ortak/Bağlı işletme verilerine göre işletmenin KOBİ olmaması durumunda PRODİS'e kuruluş ölçeği "BÜYÜK" olarak beyan edilecektir.

İşletme türlerinin KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre beyan edilmesinden işletme sorumludur. Bu nedenle PRODİS'e işletme türü KOBİ Yönetmeliğine uygun olarak girilecektir.

11) KAMU KONTROLÜNDEKİ İŞLETMELER

Bir işletmenin sermayesinin %25 veya fazlasının müştereken veya tek başına "üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu yararına çalışan dernek ve vakıflar, nitelikli yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılar, kitle fonlaması platformları, yıllık bütçesi yirmi beş milyon Türk lirasından az olan veya nüfusu beş binden az olan yerlerdeki belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da girişim sermayesi yatırım fonları" dışında bir veya birden fazla kamu kurum veya kuruluşu ile bu niteliği haiz olan kurum ve kuruluşların kontrolünde olması hâlinde bu işletmeler KOBİ sayılmaz.

Üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu yararına çalışan dernek ve vakıflar, nitelikli yatırımcılar ve kurumsal yatırımcılar, kitle fonlaması platformları, yıllık bütçesi yirmi beş milyon Türk lirasından az olan veya nüfusu beş binden az olan yerlerdeki belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da girişim sermayesi yatırım fonlarının bir işletmedeki sermaye payına bakılmaksızın bu işletmeler KOBİ olarak kabul edilecektir.

12) İŞLETME VERİLERİNİN BULUNMASI

Bağımsız işletmelerin çalışan sayılarını da kapsayan verileri, sadece o işletmenin hesaplarına göre belirlenirken, bağlı veya ortak işletmeler için ayrıca hesaplama yapmak gerekmektedir.

1) BAĞIMSIZ İŞLETME

Bağımsız işletmelerde sadece o işletmenin verileri (çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı, mali bilanço toplamı) dikkate alınarak işletme türü belirlenmektedir.

2) ORTAK İŞLETME

Ortak işletmelerde, işletmenin verilerine (çalışan sayısı, yıllık net satış hasılatı, mali bilanço toplamı), ortak işletmenin ortaklık payı kadar ortak işletmenin verileri eklenir. Birden fazla ortak işletme olması halinde, her biri için aynı işlemin yapılması gerekir.

Örnek: A işletmesi B işletmesine %40 oranında ortak olması durumunda, B işletmesinin verileri A işletmesinin verilerine %40 oranında eklenir. Aşağıdaki tablodaki işletme tüm kriterler bakımından diğer işletme verileri ORANSAL OLARAK eklense dahi KOBİ'dir.

VERİLER	A İŞLETMESİ	B İŞLETMESİ	EKLENECEK VERİLER	A İŞLETMESİNİN TOPLAM VERİSİ
Çalışan Sayısı	150	140	140 x %40=56	206
Yıllık Net Satış Hasılatı (TL)	120 Milyon	800 Milyon	800 Milyon x %40=320 Milyon	440 Milyon
Mali Bilanço Toplamı (TL)	120 Milyon	800 Milyon	800 Milyon x %40=320 Milyon	440 Milyon

3) BAĞLI İŞLETME

Bağlı işletmelerde, işletmenin verileri ile bağlı işletmenin verileri doğrudan toplanır ve KOBİ olup olmadığı iki işletmenin toplam verileri üzerinden değerlendirilir. Birden fazla bağlı işletme olması halinde, her biri için aynı işlemin yapılması gerekir.

Örnek: A işletmesi B işletmesine %80 oranında ortak olması durumunda, B işletmesinin verilerinin tamamı A işletmesinin verilerine eklenir. Aşağıdaki tablodaki

işletme tüm kriterler bakımından diğer işletme verileri eklendiğinde çalışan sayısının 250 üstü olması nedeniyle KOBİ kriterini o yıl için aşmaktadır.

VERİLER	A İŞLETMESİ	B İŞLETMESİ	A İŞLETMESİNİN TOPLAM VERİSİ
Çalışan Sayısı	120	140	260
Yıllık Net Satış Hasılatı (TL)	120 Milyon	50 Milyon	170 Milyon
Mali Bilanço Toplamı (TL)	320 Milyon	50 Milyon	370 Milyon

13) SON 2 YIL İÇİN İŞLETME BEYANI DÜZENLENMESİ

İşletmeler esas itibarıyla hesaplarının kesinleştiği son yıl verilerini dikkate alarak KOBİ olup olmadığını belirleyecektir. Ancak, son yıl verileri içerisinde KOBİ vasfını kaybetmesine sebep olacak verilerin olması halinde bir önceki yıl verilerini dikkate alacaktır.

YIL	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	NET SATIŞ HASILATI TOPLAMI (TL)	MALİ BİLANÇO TOPLAMI (TL)
2025 SONU	190	1.555 Milyon	1.560 Milyon

Örnek: A işletmesinin 2025 yılı sonunda çalışan sayısı 190 kişi, yıllık net satış hasılatı 1.555 milyon ve mali bilanço toplamı da 1.560 milyon liradır. A işletmesi 2025 yılı sonu verilerine göre çalışan sayısı 250 kişinin altında olmasına rağmen mali veriler kriteri bakımından her iki mali veri de 1 milyar liranın üzerinde olduğu için 2023 yılı içinde firma **KOBİ** olarak değerlendirilmez. Ancak KOBİ vasfını kaybetmek için gerekli olan iki hesap dönemi üst üste aşma kuralı gereği A işletmesi KOBİ olduğunu kanıtlamak için 2024 yılı verilerini de dikkate alması gerekir. A işletmesinin çalışan sayısı 2024 yılında 250 kişiden fazla olsa dahi çalışan sayısı açısından KOBİ vasfını kaybetmeyecektir. Ancak A işletmesinin net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi de 2024 yılında da 1 milyardan fazla olması durumunda A işletmesi 2026 yılında KOBİ vasfını kaybetmiş olacaktır. 2024 yılında net satış hasılatı ve mali bilanço toplamının ikisi veya her hangi biri 1 milyarın altında olmuş olması durumunda A işletmesi 2026 yılında da KOBİ vasfına sahip olacaktır.

Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında KOBİ olup proje başvurusu aşamasında KOBİ vasfını kaybetmesine rağmen PRODİS'te beyan etmeyen veya BÜYÜK ölçekli olmasına rağmen kendisini KOBİ olarak belirten kuruluşlara yapılan ödemelerin tamamının 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranı esas alınarak TÜBİTAK tarafından ödeme emir belgesinin düzenlendiği tarihten itibaren faiz hesaplanarak tahsil edileceği, proje ve kuruluşla ilgili Uygulama Esasları hükmü kapsamında işlem yapılacağı, TÜBİTAK'a sunulan bilgi ve belgelerin doğruluğundan kuruluşun sorumlu olduğu unutulmamalıdır.

14) BANKALARIN KREDİ VEREREK İŞLETMEYE ORTAK OLMASI

5411 sayılı Bankacılık Kanunu gereği bankalar tarafından söz konusu Kanun kapsamında kredi olarak kabul edilen ortaklık payları alımı sonucu işletmeye bankaların ortak olması durumunda, işletme vasfının belirlenmesinde bankaların ortaklık payları dikkate alınmaz.

15) PRODİS'e VERİLERİN GİRİLMESİ

KOBİ kriterlerinin belirlenmesinde hesapların kesinleştiği tarih dikkate alınmaktadır. Mali verilerde en son verilen kurumlar vergisi beyanname verme süresinin içinde bulunduğu ay sonu (kesinleşen hesap dönemi) dikkate alınacaktır. Kuruluş bazlı ön kayıt aşamasında son 2 yıla ait mali verilerin sisteme girilmesi gerekmektedir.

Örnek 1: 2010 yılında kurulan kuruluş Ekim 2026 ayında ön kayıt yaptıracaktır. Bu kuruluş 2025 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini 30 Nisan 2026 tarihinde vermiştir. Bu durumda PRODİS'e son 2 yıla (2024 ve 2025) ait mali veriler yazılacaktır.

Örnek 2: 2018 yılında kurulan kuruluş Mart 2027 ayında ön kayıt yaptıracaktır. Bu kuruluş 2026 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini henüz vermemiştir. Bu durumda PRODİS'e son 2 yıla (2024 ve 2025) ait mali veriler yazılacaktır.

Örnek 3: 2026 yılında kurulan kuruluş Ağustos 2027 ayında ön kayıt yaptıracaktır. Bu kuruluş 2026 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2027 tarihinde vermiştir. Bu durumda kuruluşun kesinleşen 1 dönemi olduğu için PRODİS'e sadece 2026 yılına ait mali veriler yazılacaktır.

Örnek 4: 2026 yılında kurulan ve kuruluş bazlı ön kaydı da 2026 yılında onaylanan kuruluş Ocak 2027 ayında proje gönderecektir. Bu kuruluş 2026 yılında kurulduğu ve henüz kurumlar vergisi beyannamesi vermediği için sistem mali verilerini yazmayacaktır.

Örnek 5: 2017 yılında kurulan kuruluş Ekim 2026 yılında kuruluş bazlı ön kaydı yaptırmıştır. Kuruluş Eylül 2027 ayında proje gönderecektir. Bu kuruluş 2026 yılına ait kurumlar vergisi beyannamesini 25 Nisan 2027 tarihinde vermiştir. Kuruluş mali verilerini güncellerken sisteme 2026 yılı mali verilerini girecektir.

16) İŞLETME BEYANINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1) Kuruluş büyüklüğü beyan edilmeden önce mutlaka "KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER YÖNETMELİĞİ" dikkatlice okunmalıdır.
2) KOBİ Yönetmeliği ekinde yer alan İŞLETME BEYANI ve dipnotları incelenmelidir.
3) KOBİ Yönetmeliği hükümlerine göre işletmenin türü belirlenmeli ve İŞLETME BEYANI buna göre eksiksiz PRODİS'e girilmelidir.
4) PRODİS'e mali veriler girilirken işletmenin ortak olduğu işletme veya işletmeye ortak olan işletme olması durumunda bu hususlar işletme türünün belirlenmesi aşamasında dikkate alınmalı ve sistemde işletme BAĞLI ise BAĞLI, ORTAK ise ORTAK olarak girilmelidir. Sadece gerçek kişi sermayedarı olan ve bu nedenle BAĞIMSIZ olan işletmelere birden çok GERÇEK KİŞİ ortaklığı olsa dahi ORTAK işletme olarak belirtilmemelidir.
5) Ortak veya Bağlı işletme olması durumunda hesaplamalar doğru bir şekilde yapılmalıdır.
6) TÜBİTAK'a ön kayıt yaptırdıktan sonra bu bilgi notundaki açıklamalara göre işletme büyüklüğünün (KOBİ/BÜYÜK) değişmiş olması durumunda, değişiklik tarihinden sonra PRODİS üzerinden gerekli güncellemeler yapılmalıdır..

ÖNEMLİ NOT: TÜBİTAK tarafından desteklenen projelerde proje başvuru tarihindeki kuruluş ölçeği dikkate alınmaktadır. Proje başvuru tarihinden sonra kuruluş ölçeğinin değişmiş olması durumunda söz konusu proje için destek oranının hesabında başvuru tarihindeki kuruluş ölçeği dikkate alınır. Proje başvuru tarihinde kuruluşun ölçeği KOBİ olması durumunda proje süresince KOBİ ölçeği dikkate alınarak destek oranı hesaplanmaktadır. Başvuru tarihinde kuruluşun ölçeği BÜYÜK olması durumunda proje süresince KOBİ olsa dahi BÜYÜK olarak destek oranı hesaplanmaktadır.